

Göteborgs Stad
Upphandlingsbolaget

Årsrapport 2015 Bolag

Göteborgs stads Upphandlings AB

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Verksamhetsanalys.....	3
2.1	Väsentliga händelser och bolagets utveckling	5
2.1.1	<i>Affärsområden/dotterbolag eller motsvarande Fel! Bokmärket är inte definierat.</i>	
2.1.2	<i>Viktiga framtidsfrågor.....</i>	17
2.2	Analys av årets utfall	17
2.3	Investeringar	18
2.3.1	<i>Projektredovisning</i>	18
2.4	Utveckling inom personalområdet.....	18
2.4.1	<i>Personalvolym och lönekostnad.....</i>	18
2.4.2	<i>Övrig utveckling inom personalområdet.....</i>	19
2.5	Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag	19
2.5.1	<i>Intern kontroll.....</i>	19
2.5.2	<i>Sponsring.....</i>	20
2.5.3	<i>Ekonomisk uppföljning m a a flyktingsituationen.....</i>	20
2.5.4	<i>Göteborgs Stads kommunikationsstrategi</i>	20
2.5.5	<i>Övriga beslut och/eller uppdrag</i>	21
2.6	Kommunala ändamålet och befogenheterna.....	24
3	Uppföljning av kommunfullmäktiges budget	26
3.1	Sammanfattande resultat av uppföljningen av kommunfullmäktiges prioriterade mål	26
3.2	Sammanfattande uppföljning av kommunfullmäktiges uppdrag	28
3.3	Kompletterande uppföljning av vissa av kommunfullmäktiges uppdrag	28
3.3.1	<i>Andelen ekologisk mat ska vara 40 procent innan mandatperiodens slut</i>	28
4	Nyckeltalsredovisning	29
5	Nyckeltalsredovisning	30
6	Bokslut.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.
6.1	Sammanfattande analys	Fel! Bokmärket är inte definierat.

1 Sammanfattning

Styrelsens politiska analys årsrapport 2015 Göteborgs stads Upphandlings AB

Kunderna i fokus

Under året har åtgärder startats för att förbättra kundernas uppfattning om bolagets verksamhet. Fokus har varit att förbättra användarupplevelsen av Winst samt ramavtalens innehåll, stöd/utbildning och kommunikation i upphandlingsfrågor.

Upphandling och Ramavtal

Under året har 74 ramavtalsupphandlingar startats och 76 ramavtalsupphandlingar har färdigställts, vilket genererat 388 nya ramavtal.

Ett nytt ramavtalsområde gällande boende för ensamkommande flyktingbarn/ungdomar har upphandlats och avtal ingåtts gällande 285 platser.

Staden har varit avtalslösa på 13 områden i olika långa perioder, vilket innebär en leveranssäkerhet på 67 procent.

Bolaget har haft 26 överprövningsmål och 25 av dessa har avgjorts till bolagets fördel. Detta utgör en stabil nivå jämfört med förra året och utfallet är i princip utslutande till bolagets fördel, vilket är mycket bättre än nationell nivå. Detta visar att verksamheten håller en hög kvalitet och upphandlingsverksamheten bedrivs rättssäkert.

Uppfyllande av mål i KF:s budget

Hållbara inköp

Upphandling kan främja många samhällsliga mål och bidra till måluppfyllelse står det i Göteborgs stads budget för 2015. Till exempel bör staden i ökad omfattning beakta flera sociala aspekter vid upphandling och verka för hållbara inköp även i miljöavseende. Bolaget har arbetat aktivt med målen till exempel genom att i upphandlingar av flytt, transport och magasineringstjänster samt tvätttjänster har bolaget ställt krav på att leverantörer ska tillämpa villkor i nivå med kollektivavtal och avtal har ingåtts. Det nya avtalet innebär en kostnadsökning med tio procent.

Även i konsultupphandling av färdtjänstresor har kollektivavtalsliknande villkor ställts.

Pilotprojektet Social hänsyn i upphandling har slutrapporterats till beställaren. Under projektet har en gemensam metod arbetats fram och sammanlagt cirka 150 arbetstillfällen åstadkommit av deltagande förvaltningar och bolag genom att ställa krav på social hänsyn i upphandling. Arbetet har fått mycket uppmärksamhet nationellt. Metoden och det gemensamma arbetssättet föreslås permanentas.

För att bidra till en giftfri miljö för barn har bolaget ställt stränga krav på kemikalieinnehåll i produkter inom sex avtalsområden som upphandlas under året.

Ekologisk mat

Andelen inköp av ekologisk mat totalt i staden ligger på 45 procent, vilket innebär att stadens uppdrag att 40 procent ska vara ekologiskt är fullgjort. Flera av produktområdena har en stadigt ökande ekologisk andel, särskilt värt att uppmärksamma är ekologiskt kött som har ökat från 34 till 73 procent sedan förra året. Mängden kött som köps in till staden har minskat med nästan 15 procent.

Andelen av inköpt fisk som är MSC- eller Kravmärkt har däremot minskat. En orsak kan vara vissa MSC-märkta fiskprodukter fått utgå eftersom förpackningarna innehåller spår av Bisfenol A.

Åtgärder kring förbättrat företagsklimat

En ökad dialog med näringslivet har skett under året till exempel genom dialogförfaranden i upphandlingar, remissförfaranden kring anbudsunderlag och genom webbsända informationsmöten. Det har mötts av positivt gensvar.

En branschjämförelse med andra stora inköpsorganisationer har genomförts under året. Andelen mikro/små/medelstora (SME) ramavtalsleverantörer uppgår vid årets slut till 87 procent och att andelen dessa har av de samlade inköpen uppgår till 69 procent. Detta är reella ökning av SME-leverantörernas redan höga andelar och volymer.

Uppföljningar

Under året har ett sextiototal ramavtalskategorier, innehållande cirka 140 underområden och cirka 430 leverantörer, följts upp. Dessutom har en förstärkt uppföljning avseende ramavtal för städtjänster gjorts. De avvikelser som framkommit har främst bestått av att två krav inte följts; erforderlig kunskap i svenska språket och kravet på att bära ID-bricka.

Stadens utveckling inom e-handel går stadigt framåt. Antalet beställningar i Winst fortsätter öka och uppgår till 240 000, vilket är en ökning med 13 procent. Samtliga e-beställningar uppgår till 3,1 miljarder sek.

Ekonomi och personal

Resultat för 2015 är 8,9 mkr före disposition och skatt, vilket är 16,2 mkr bättre än budget. Intäkterna har ökat med 14,3 mkr jämfört med budget, i huvudsak beroende på ökade provisionsintäkter förmodligen beroende på beställningsfunktionen i Winst ökar. Bolagets kostnader har för helåret minskat med 1,9 mkr jämfört med budget, beroende på minskade personalkostnader p g a vakanser och ökad sjukfrånvaro. Kostnaderna för projektet Social hänsyn i upphandling har tom projektavslut i aug 2015 varit 2,2 mkr.

En stor utmaning framöver är att behålla personal i bolaget och att klara av att rekrytera kompetent personal i den konkurrenssituation som råder på marknaden bland erfarna och meriterade inköpare.

Bolaget lämnar koncernbidrag till moderbolaget på 8,8 mkr

2 Verksamhetsanalys

2.1 Väsentliga händelser och bolagets utveckling

Kunderna i fokus

Åtgärder för ökad kundnöjdhet

Under året har bolaget arbetat med analyser och handlingsplaner för att utveckla och förbättra verksamheten utifrån den kundundersökning som gjordes hösten 2014. Handlingsplanen är indelad i fem förbättringsområden; Winst, ramavtal, service och stöd, organisation samt kommunikation. Under året har flera insatser gjorts inom respektive förbättringsområde, t ex:

- Återkopplat användarnas synpunkter på Winst till systemleverantören Visma Proceedo.
- Åtgärder för att förbättra användarupplevelsen i befinlig version av Winst, implementering pågår. Mer långsiktiga förändringar av beställningssystemet Winst kommer ske 2017 då systemleverantören är klar med ny plattform.
- Systematik för att utveckla enskilda ramavtal utifrån beställarnas synpunkter och åsikter.
- Startat upp flera inköpsnätverk inom staden.
- Utbildningsinsatser inom förnyad konkurrensutsättning.
- Sett till så att alla med behörighet att beställa i Winst får nyhetsbrevet om förändringar på ramavtalen.

Lanserat en podcast som lyfter åsikter, känslor och röster om offentlig upphandling i syfte att skapa en större samsyn om den offentliga affärens roll i samhället.

Rapportering om status har skett löpande på bolagets styrelsemöten. Under 2016 kommer en ny kundmätning att ske.

Kvalitet och verksamhetsutveckling

I samband med bolagets ägardialog med Göteborgs Stadshus AB har grunderna lagts för att strategiutveckla verksamheten i syfte att få en gemensam bild och förbättra nyttan för hela staden.

I bolagets affärsplan för 2016-2020 har följande nya strategier för utveckling av bolagets verksamhet arbetats in för att åstadkomma större affärsmissig nytta för staden:

- Förbättrad och samordnad uppföljning,
- Utveckla specialistfunktionen ur ett bredare perspektiv,
- Öka kunskap hos de lokala inköpsorganisationerna och

Leda stadens inköpsprocess

Arbete i enlighet med strategierna har påbörjats enligt följande:

Upphandlingsbolaget har beslutat om organisatoriska förändringar i syfte att stärka uppföljningsverksamheten för att bättre möta den stora ökningen av antal ramavtal och leverantörer.

För att bättre kunna uppfylla kommunfullmäktiges målsättningar inom hållbarhet kopplat till uppdraget har Upphandlingsbolaget beslutat att utöka med specialistfunktioner inom CSR och hållbarhet.

I stadens Strategiforum för upphandling och inköp bedrivs ett arbete för att samordna och utveckla en gemensam inköpsprocess för hela staden. Ett första steg i detta arbete har beslutats att påbörja ett gemensamt strategiskt arbete med kategoristyrning inom

segmenten bygg/fastighet, livsmedel, IT och vård/omsorg. För att bedriva arbetet skapas kategoriteam med deltagare från olika förvaltningar och bolag i staden.

Kvalitets- och utvecklingsarbetet tar avstamp i huvudprocessen och tillhörande rutiner samt den projektmodell som tagits fram. Arbetet med projektmodellen har under året fortsatt med utbildning av personal och tillämpning av det nya arbetssättet på pågående upphandlingar.

Under hösten har en värdeflödesanalys genomförts i den del av avtalsprocessen som inleds efter det att tilldelningsbeslut är fattat. Avsikten har varit att identifiera och kartlägga nuläget av det administrativa flödet i avtalsprocessen för att efter analys kunna ge förbättringsförslag. Slutrapporten visade bl a att det finns en hel del ”slöserier” som går att minimera genom ett mer likartat arbetssätt i överlämningar mellan olika skeden i processen.

En branschjämförelse har genomförts mellan fem liknande upphandlingsorganisationer. Den visar att kundundersökningar är svåra att jämföra då metodik och urval skiljer sig åt mellan organisationerna. För att kunna göra träffsäkra jämförelser behöver definitioner och nyckeltal samordnas med de upphandlarorganisationer som ingår i jämförelsen. Endast en begränsad jämförelse av kundnöjdhetsresultat kunde göras för de delar och specifika frågeställningar där metodiken var tillräckligt lika. Branschjämförelsen indikerar att högre grad av styrning samt införande av e-handel bidrar till lägre kundnöjdhet. Upphandlingsbolagets kundnöjdhet förefaller ligga i paritet med övriga organisationer i jämförelsen.

Under året har bolaget haft 13 avtalslösa områden jämfört med nio 2014. Leveranssäkerheten, mätt som andel avtal klara och beställningsbara i tid, har varit 67 procent. Orsak till detta är leveransförseningar beroende på antingen överprövningar, eller sk självrättelser genom att bolaget valt att avbryta upphandlingen och göra om den. Även resursbrist på nödvändig upphandlarkompetens kan ha påverkat 2015 års leveranssäkerhet.

Under året har Upphandlingsbolagets organisatoriska förutsättningar utretts av stadsledningskontoret i syfte att undersöka om det går att bedriva verksamheten i nämndform. Bolagsledningen har bidragit genom att lämna faktauppgifter till stadsledningskontoret. Internt har fokus varit att kommunicera till medarbetarna att organisationsform inte påverkar det huvudsakliga uppdraget och att utredningen av organisatoriska förutsättningar inte har någonting att göra med hur verksamheten har bedrivits.

Hållbarhetsredovisning

Bolaget har genomfört sin andra hållbarhetsredovisning, avseende år 2014. Ambitionen är att kunna kommunicera en lättillgänglig redovisning som tydliggör det hållbara resultatet av bolagets insatser under året. Genom att mäta och redovisa bolagets arbete mot målet om en hållbar utveckling till ägaren, kunderna och leverantörerna samt genom att engagera medarbetarna, sprids goda erfarenheter och ständiga förbättringar kan ske av bolagets hållbarhetsarbete. Som en del av arbetet med hållbarhetsredovisning 2015 som beräknas vara färdig i slutet av februari 2016 har en fördjupad intressentdialog genomförts. Upphandlingsbolaget har skickat ut en enkät både till kunder och leverantörer samt hållit workshops med medarbetare för att ta del av vad som anses väsentligt för hållbarhetsarbetet. Intressentgrupperna gjorde likartade bedömningar och såväl kunder som leverantörer pekar ut anti-korruption överst på listan över väsentliga aspekter. Bolaget hade på ett kundevent under hösten 2015 ett inslag om anti-korruption och frågan diskuteras i staden.

Kund- och leverantörsaktiviteter

Upphandlingsbolaget har genomfört 96 olika leverantörs- och kundaktiviteter under året, alltifrån direktsänd debatt i SVT om krock mellan regelverk och verklighet, runda bordssamtal med leverantörer och politiker, deltagande vid mingel med leverantörer och varit föreläsare på 30 olika konferenser. Stort fokus har lagts på att starta upp olika inköpsnätverk inom staden, vilket har resulterat i 24 sammankomster. Under året har flera aktiviteter arrangerats i samband med uppstart av nya ramavtal, bl a. ”Handla hållbart” - en inspirationsmessa om etiska livsmedelsinköp.

I december bjöd bolaget in stadens inköpare till ”Upphandling i fokus”. Nästan 300 deltagare kom och lyssnade på vad som är på gång i staden och i Sverige inom upphandlingsområdet. Upphandlingsmyndigheten berättade om sitt uppdrag och deltagarna fick praktiska tips om hur vi kan ha goda affärsrelationer inom ramen för lagstiftningen av Helena Sundén från Institutet mot mutor.

Bolaget lanserade i mitten av november en podcastserie med namnet ”Röster om upphandling” vars syfte är att stärka dialogen och förståelsen mellan beställare, politiker och leverantörer och andra som berörs av offentlig upphandling. I det första avsnittet ”Krängel, kvalitet och lägsta pris” utforskas de olika åsikter och frågeställningar som lyfts av leverantörer. Avsnittet har fram till årsskiftet haft 1009 spelningar. Precis innan jul lanserades avsnitt två ”Från politisk vision till beställarens verklighet” där lyssnaren får en inblick i beställarnas tankar och åsikter om inköp och ramavtal och hur det gick till när Göteborgs Stad övergick till att upphandla enbart ekologiskt kött.

Under året har bolaget arrangerat 20 utbildningar varav elva har varit öppna utbildningar. Totalt 460 personer har deltagit.

Produktionsstatistik	2013	2014	2015
Antal utbildningar	10	31	20
varav öppna		18	11
antal deltagare	275	850	460

Under hösten har det varit en nedåtgående trend med antalet anmälningar till utbildningarna. Därför ställdes tre utbildningar in. Bolaget har också genomfört nio utbildningar på uppdrag av stadens förvaltningar och bolag med anpassning efter deras verksamhet.

Åtgärder för fungerande marknader och förbättrat företagsklimat

Som en åtgärd för att förbättra stadens företagsklimat har bolaget ökat dialogen med näringslivet. Detta har skett genom insatser med dialogförfaranden i upphandlingar och i förberedelserna, t ex genom extern remiss av förfrågningsunderlag, s k RFI (request for information), och genom webbsänt informationsmöte avseende upphandling av kommunikationstjänster. Dessutom sker alltid dialog med antagen leverantör i samband med verkställande av krav på social hänsyn i upphandling. Bolaget har fått positiv respons av näringslivet med anledning av ökad dialog.

Samverkan sker även återkommande med näringslivet i olika former. Bolaget är sedan inledningen av året ordförande i Upphandlingsrådet som har haft fyra möten under året. Vid dessa möten har nyheter i upphandlingsdirektiv, social hänsyn i upphandling och företagsklimatet behandlats. Samverkan sker också med olika branschorganisationer lokalt och nationellt t ex genom att företrädare för bolaget har föreläst på Almegas upphandlingsdag i Stockholm. Genom Upphandlingsbolagets samverkan inom Upphandlingsrättsliga föreningen bjuds in till intressanta föreläsningar och debatter inom upphandlingsområdet. Upphandlingsrättsliga föreningen har deltagare från

Göteborgs Universitet, leverantörer/branschorganisationer och offentliga upphandlande myndigheter.

Upphandlingsbolaget deltar i både styr- och arbetsgrupp för Företagsklimatet, som har i uppdrag att förbättra företagsklimatet i Göteborg. Tillsammans med Företagslotsen har bolaget haft fyra seminarier som riktar sig mot företag som vill göra affärer med Göteborgs Stad. På seminarierna får de veta mer om Lagen om offentlig upphandling och får handfasta råd hur de går tillväga för att lämna anbud. Bolaget har också deltagit tillsammans med stadens verksamheter på Göteborgsminglet, en arena för företagare att knyta nya kontakter.

Västsvenska handelskammaren arrangerar årligen Västsvenska upphandlardagen, där Upphandlingsbolaget är samarbetspartner. Det är en mötesplats för leverantörer och upphandlare och bolaget föreläste på flertalet seminarier.

Uppföljning av små och medelstora leverantörer, s k SME-analys

Bolaget har följt upp hur stor andel av ramavtalsleverantörerna som är mikro, små och medelstora leverantörer s k SME-leverantörer. Undersökningen omfattades 1408 leverantörer som klassificerades efter senast registrerad årsredovisning. Resultatet visar att SME-leverantörerna utgör 87 procent av leverantörerna, vilket är en ökning från föregående år då de utgjorde 84 procent. SME-leverantörernas andel av inköpsvolymen på ramavtal uppgick till hela 69 procent vilket är en markant ökning jämfört med föregående år då den var 56 procent. Slutsatsen är att bolaget i hög grad tillgodoser ägarens ambitioner att ge SME-leverantörer möjlighet att leverera till staden.

Ramavtal

Under året har Upphandlingsbolagets styrelse beslutat om fyra nya ramavtalsområden; boende för ensamkommande barn- och ungdomar, klientskydd gällande övergreppsbilder på barn, bostadsmoduler med anledning av den uppkomna flyktingsituationen samt IT-drift.

Produktionsstatistik 2010-2015						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Startade ramavtal	545	435	773	1627	1251	388
Startade upphandlingar	49	156	169	250	123	74
Startade konsultuppdrag	30	33	50	42	34	32
Aktuella ramavtal	1560	1743	2273	2861	3589	4024
Antal leverantörer	973	1039	1007	993	1434	1532
Antal huvudkategorier i Winst	155	191	215	202	220	243
Antal h-kat i Winst inkl underområden	418	608	592	578	554	457

Under 2015 har 74 ramavtalsupphandlingar startats och 76 upphandlingar avslutats. Dessa har genererat 388 nya ramavtal i Winst. De startade ramavtalsupphandlingarna berör 63 huvudkategorier.

Det stora antalet startade ramavtal 2013 och 2014 kan förklaras av att det då upphandlades tekniska konsulter, hantverkstjänster samt vård och omsorg, vilka är områden som genererar många avtal och många leverantörer. Anhopningen berodde bl a på att området tekniska konsulter hade varit avtalslöst till följd av överprövning.

Det ökande antalet leverantörer har stor påverkan på organisationen eftersom det genererar ett ökat behov av arbetsinsatser för att leva upp till kraven på uppföljning.

Under året har 32 konsultuppdrag startats. Omfattning är sammantaget 1506 debiterade timmar, vilket är mindre än förväntat. Efterfrågan på konsultuppdrag har varierat under året men behoven har kunnat tillgodoses, förutom då det har fallerat beroende på alltför akuta tidsplaner från kunderna.

Ett urval upphandlingar från året 2015 redovisas nedan.

Boende för ensamkommande barn/ungdomar

Den nya ramavtalskategorin, boende för ensamkommande barn/ungdomar har genomförts och avtalsperioden startade i augusti. Det var ett högprioriterat område där Upphandlingsbolaget tillsammans med Stadsledningskontoret, SDF och Social resursförvaltning under några få månader på våren arbetat mycket intensivt. Avtal har tecknats för totalt ca 285 platser. Antalet platser för ungdomar med permanent uppehållstillstånd uppgår till endast 101 jämfört med efterfrågade 140. För denna verksamhet krävs att leverantörerna har tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) för att bedriva HVB-verksamhet. Ramavtal har tecknats med sju leverantörer som innehar efterfrågat tillstånd.

Boende med anledning av ökat behov till följd av flyktingsituationen

Upphandlingen av Boende för ensamkommande barn/ungdomar resulterade i alltför få platser för att tillgodose stadens akuta behov. Det har sedan framkommit att moduler för bl a bostäder kan vara ett alternativ för att lösa behoven, varför det efterfrågats att inrätta ramavtal för moduler för bl a boende för staden och samtliga kommuner inom Gr. Upphandlingsbolagets styrelse har fattat beslut att inrätta det som ramavtalsområde med start 2017. De akuta behoven p g a uppkommen flyktingsituation får respektive organisation lösa på effektivt sätt med stöd av gällande lagstiftning och EU-kommissionens meddelande av tolkningen av den uppkomna flyktingsituationen, t ex direktupphandling.

Kommunikationstjänster

För första gången har centralt ramavtal tecknats för kommunikationstjänster. Hittills har stadens verksamheter anlitat kommunikationsbyråer på olika sätt. Som ett led i arbetet med stadens kommunikationsstrategi beslutades att teckna ramavtal som täcker stadens behov av externa kommunikationstjänster. Upphandlingsområdet delades upp i tre delar:

- PR- och kommunikationstjänster
- Reklam- och marknadskommunikationstjänster
- Redaktionella kommunikationstjänster

Upphandlingarna har genomförts i två steg där intresserade först ansökt om att delta i upphandlingen och i det andra steget har utvalda sökande fått lämna anbud. Kraven har tagits fram i bred samverkan med kommunikationschefer i stadens verksamheter.

Totalt tecknades 71 avtal med 51 unika leverantörer. Avtalen började gälla den 15 december. Upphandlingen av kommunikationstjänster har blivit nominerad till tidningen Offentliga Affärers pris Handslaget 2015. Priset skall symbolisera den goda affären.

Kommunstyrelsen har uppdragit åt Upphandlingsbolaget att upphandla **grundutrustning avseende arbetstekniska hjälpmedel**. Upphandlingen resulterade i att marknaden endast i vissa delar var intresserade av att tillmötesgå stadens behov, vilket löstes genom att ingå i samverkansavtal med Västra Götalandsregionen för de

delar där eget ramavtal för staden inte kunde tecknas.

Under hösten har ett nytt ramavtal för **färsk fisk** tecknats som innebär ändrad utvärderingsmodell och avropsmodell. Priset på färsk fisk förändras mycket från dag till dag under avtalsperioden, men anbudspriserna visar bara priset vid anbudstillfället. Med den nya upphandlingen görs avrop med metoden dynamisk rangordning, vilket ger möjlighet att välja den leverantör som för tillfället har det lägsta priset för det aktuella köpet. I upphandlingen ställdes även krav på att MSC-märkt fisk ska finnas i sortimentet samt miljökrav på transporter.

För **postförmedlingstjänster**, där Upphandlingsbolaget under året hävde avtalet på grund av allvarliga kvalitetsbrister, har ett avtal med ny leverantör ingåtts. Den nya leverantören bedöms ha tillräcklig kapacitet och krav på sociala hänsyn har ställts i upphandlingen. Leverantören ska vid varje tidpunkt under avtalsperioden tillhandahålla jobb för fyra personer med allmän visstidsanställning.

I ny upphandling av **drivmedel från pump** har Göteborgs stads fastställda miljökrav på drivmedel efterlevts och krav på social hänsyn har ställts utan att det har inneburit högre kostnader för staden. Dessutom medför det nya avtalet större tillgänglighet i och med en utökning med 23 nya stationer.

För upphandlingen av **eldningsolja och drivmedel till depå** har staden förbehållit sig rätten att testa och utvärdera nya miljövänligare drivmedel under avtalsperioden, vilket bidrar till en högre grad av uppfyllelse av stadens miljömål.

För första gången har inom ramavtalskategorin **Flytt, transport och magasineringstjänster** ställts krav på kollektivavtalsliknande villkor i form av minimilöner baserade på Transportarbetarförbundets beräkningar. Avtalet innebär en generell kostnadsökning på cirka tio procent jämfört med tidigare avtal, vilket var väntat. Kraven ska följas upp under avtalsperioden och bolaget förbehåller sig rätten att göra egna kontroller av leverantörens arbete genom revisioner. Kontrollen kan utföras av ackrediterade revisionsorgan eller annan oberoende part. Om leverantören inte uppfyller villkoret enligt ramavtalet debiteras leverantören kostnaden för revisionen.

Nya ramavtal har ingåtts avseende **bevakningstjänster** efter överprövning. Förändringar mot tidigare avtalsperiod är att offererade priser har en lägstnivå samt att inställelsetiden har justerats för att skapa mer rättvisa förutsättningar för leverantörerna. Inför upphandlingen samverkades med branschorganisationen Almega för att åstadkomma rätt lägstnivåer gällande pris. Avtalet uppmuntrar till sundare beställningsrutiner och skapar incitament att avropa bl a rondering.

Bolaget har genomfört samordnad förnyad konkurrensutsättning för vissa förvaltningar för att åstadkomma gemensamma bevakningsavtal där samma leverantör tilldelas ett geografiskt område. Detta har skett utan att berörda förvaltningar debiterats kostnad. Syftet är att göra staden tryggare och dessutom genererar det besparingar för staden.

Samverkansupphandling med andra inköpscentraler

Upphandlingsbolaget inledde 2014 ett upphandlingssamarbete med Husbyggnadsvaror (HBV) avseende upphandling av vitvaror och tvättstugeutrustning. Tyvärr har dessa avtal inte trätt i kraft med anledning av att upphandlingen har överprövats.

För att möjliggöra framtida gynnsamma lösningar för IT-drift i staden har, efter önskemål från intraservice, samverkan inletts med statens inköpscentral. Avtal förväntas träda i kraft 2017-03-01.

Överprövningar och skadestånd

Andelen överprövningar sett till antalet ansökningar har under 2015 ökat något i jämförelse med föregående år. Tendensen med minskat antal processer i högre instanser håller dock i sig. Utvecklingen av antalet registrerade mål med Upphandlingsbolaget som part under 2012-2015 redovisas nedan.

	2012	2013	2014	2015
Förvaltningsrätt	31	25	15	22
Kammarrätt	13	8	5	5
Högsta förvaltningsdomstolen	9	2	2	1
Totalt	53	35	22	28
Antal överprövade upphandlingar	22	16	12	12

Målen under 2015 hänför sig till totalt tolv upphandlingar. Eftersom en upphandling kan bli föremål för överprövning av flera leverantörer eller överprövas flera gånger (exempelvis både förfrågningsunderlaget och efter tilldelningsbeslutet) kan varje upphandling ge upphov till flera målnummer.

Under året har 26 domar eller beslut meddelats från förvaltningsdomstolarna. 25 av dessa har varit till bolagets fördel vilket ger ett nyckeltal framgång i domstol; vinst/total) för 2015 på 96 procent Det mål som bolaget förlorat har överklagats och frågan om prövningstillstånd är ännu inte avgjord.

Den vanligaste grunden för överprövning under 2015 har varit att klagande leverantör ansett att en felaktig bedömning har skett kring det egna anbudets kravuppfyllelse.

Hälften av de 26 lagakraftvunna domarna 2015 har prövats i sak. Ett relevant mått på kvalitet i upphandling är andelen av dessa 13 som har dömts till Upphandlingsbolagets fördel. Under 2015 har samtliga 13 domar gått Upphandlingsbolagets väg. Statistiken för en längre tidsperiod visar att det endast är i undantagsfall (fyra av 79 domar sedan 2012) har konstaterats brister i bolagets upphandlingar som medfört ingripande enligt LOU. Detta är en klart lägre andel än enligt den nationella statistiken.

Upphandlingsbolaget håller därmed, såväl på upphandlingsunderlag som bedömningar av inkomna anbud, en hög kvalitet.

Genomsnittlig handläggningstid för Upphandlingsbolagets mål i förvaltningsrätten har under 2015 varit två månader. Ingen leverantör som överklagat en dom från förvaltningsrätten har nått framgång i högre instans. Upphandlingsbolaget har överklagat i ett fall och frågan är ännu inte avgjord. Per den 31 december 2015 pågick fyra överprövningsprocesser.

Även om domarna under året inte gått bolaget emot ska noteras att det i några upphandlingar skett s k självrättelser från bolagets sida efter att överprövningsprocess inletts. Det innebär att ett nytt justerat tilldelningsbeslut tagits eller att upphandlingen avbryts och målet har avskrivits. I upphandlingar där bolaget varit konsult åt andra verksamheter inom Göteborgs Stad har ingripande skett, d v s en upphandlingsbrist har konstaterats. Överprövningarna fungerar som en del i bolagets kvalitetsarbete och erfarenheter och förbättringar återkopplas vid månadsvisa upphandlingsmöten och utgör grund för eventuella ändringar i mallar för ständiga förbättringar av upphandlingsdokumenten.

Upphandlingsbolaget har inte haft några skadestandsprocesser i domstol eller ingått några förlikningar under 2015. Under året hävdades dock ett ramavtal avseende postförmedling efter kvalitetsbrister i utförandet. Skriftväxling har därefter pågått och leverantören har meddelat att en stämning kring påstådd obefogad hävning kommer att ske.

E-handel

Vinsterna med e-handel är många:

- **Ökad trygghet** då det blir enklare att följa lagar och policys genom att beställa rätt produkt från rätt leverantör med rätt attest. Antal ordermatchade fakturor har ökat från 17 till 20 procent.
- **Tidsbesparing** tack vare effektivare processer med tydligare roller och ansvar. Andel abonnemangsfakturor har ökat från 23 till 26 procent. Andel e-fakturor har ökat från 62 till 66 procent. Målet att 70 procent ska vara e-fakturor är därmed inte riktigt uppnått. Orsaken kan vara att det totala antalet fakturor har ökat, såväl pappersfakturor som elektroniska.
- **Förbättrad styrning och uppföljning** och en bättre överblick som ger möjlighet till effektivare analyser genom en sammanhållen process- och systemlösning då all data finns på ett ställe.
- **Kostnadsbesparingar** i och med lägre kostnader för inköp och fakturahantering.

E-handel är dessutom en nödvändig förutsättning för att kunna göra tillförlitliga analyser av hela stadens inköp, t ex ramavtalstrohet. Därför är det viktigt att användningen av systemet ökar och att alla förvaltningar och bolag ansluter sig. Alla stadens förvaltningar är nu anslutna till e-handel och dessutom ha flera bolag anslutit sig under året, bl a Higab, Gryaab, Got Event, Göta Lejon, Göteborg & Co och Göteborgs Stadsteater.

Antalet beställningar på ramavtal i Winst har ökat med cirka 13 procent och är nu cirka 240 000. Den totala mängden beställningar i Winst uppgår till ett värde av 3,1 miljarder sek. Ökningen av antalet beställningar och den stora volymen visar tydligt att användandet av Winst ökar.

Stadsrevisionens granskning av Winst e-handel i början av året visade att Upphandlingsbolaget och nämnden för Intraservice har säkerställt att Winst e-handel är ändamålsenligt med avseende på hanteringen av avtal, beställningar och fakturor. Dessutom framgick att systemsäkerheten är betryggande.

Analys av stadens inköp

Spendanalys

Ett arbete med analysera inköpen ("spendanalys") har påbörjats utifrån ett antal avtalskategorier på en fackförvaltning, en stadsdelsförvaltning och ett kommunalt bolag. Syftet med denna analys är att belysa hur väl verksamheterna kunnat nyttja ramavtalen och att få en representativ bild av stadens inköp. För att kunna göra denna analys krävs tillgång till information om alla inköp i de utpekade kategorierna, oavsett upphandlingsform.

Deltagande organisationer uppges inte ha haft möjlighet att avsätta resurser för att gå igenom fakturorna för att kartlägga andel köp på ramavtal. Därför finns endast resultat avseende stadsdelsförvaltningens köp inom vård, där det var möjligt att ta fram uppgifterna ur det förra redovisningssystemet (Horisonten).

Resultatet av denna del av spendanalysen visar att i princip 100 procent av inköpen för

den medverkande stadsdelsförvaltningen sker från ramavtalsleverantör inom avtalskategorin Hospicevård medan inköpen inom avtalskategorin Boende med särskild service (BmSS) för barn endast till 50 procent sker från ramavtalsleverantör.

Analys har även skett av förnyade konkurrensutsättningar som gjorts via Winst och dess utveckling. Denna visar en 35-procentig ökning mellan 2013 och 2014.

Ramavtalstrohet/leverantörstrohet

Inom ramen för Upphandlingsbolagets uppdrag, och även i stadens policy för upphandling och inköp, återfinns att analysera hur väl våra ramavtal kunnat nyttjas av stadens verksamheter s k ramavtalstrohet.

Definitionen av ramavtalstrohet är att beställarna är trogna gällande ramavtal, d v s att verksamheterna avropar på rätt ramavtal.

För att kunna mäta ramavtalstrohet krävs information om vad som köpts, till vilket värde och på vilket ramavtal. Denna information finns inte att tillgå idag eftersom inte alla inköp görs genom beställning i Winst. Det är först när alla varu- och tjänstebeställningar; både egna upphandlingar, direktupphandlingar och avrop mot stadens ramavtal, är knutna till ett beställningssystem som adekvata siffror gällande ramavtalstrohet kan tas fram.

Siffrorna nedan är ett mått på leverantörstrohet, vilket innebär inköp från den leverantör staden har ramavtal med. Statistik har tagits fram ur redovisningssystemet Horisonten och är baserat på hur verksamheterna har konterat på en överliggande nivå. Denna information har matchats mot de leverantörer som har ramavtal inom respektive område.

Det är viktigt att verksamheterna använder rätt ramavtal. Eftersom upphandling av förvaltning/bolagsövergripande ramavtal sker centralt i staden så ger produkternas och tjänsternas samlade volym fördelar i form av lägre priser. Genom att ställa rätt krav på kvalitet, miljö och sociala hänsyn i respektive avtalskategori får stadens beslut ökat genomslag på marknaden och bidrar till en ökad måluppfyllelse. Om inte ingångna avtal följs finns risk för ökad skadeståndsrisk och risk för förtroendeskada.

Den uppföljning som har gjorts under året av (ramavtalstrohet)/leverantörstrohet avser de verksamheter som omfattas av stadens ekonomisystem d v s i huvudsak samtliga förvaltningar. Hittills har sju områden analyserats. Siffrorna avser 2014 med 2013 års siffra inom parentes.

- IT-konsulttjänster 68 procent (82 procent),
- Kontorsmaterial 88 procent (81 procent),
- Städtjänster 96 procent (98 procent),
- Tekniska konsulter 76 procent (77 procent),
- Företagshälsovård 97 procent (95 procent),
- Arbetskläder 90 procent (89 procent) samt
- Livsmedel 95 procent (95 procent).

Sammanfattningsvis syns ingen större skillnad på resultatet för 2014 i jämförelse med 2013.

Prisutveckling livsmedel

Sedan april 2014 följer Upphandlingsbolaget prisutvecklingen för en representativt sammansatt varukorg livsmedel. Mätningen görs två gånger om året. Sedan starten av mätningarna har varukorgens kostnad minskat med tolv procent, främst till följd av det nya ramavtal på livsmedelsgrossist som tecknades i november 2014.

Uppföljning av ramavtalsleverantörer

Under året har ett sextiototal ramavtalskategorier, innehållande cirka 140 underområden och cirka 430 leverantörer, följts upp. Exempel på sådana områden är hantverkstjänster, behandlingsassistenter för vuxna missbrukare, boende med bostöd, företagshälsovård, inhyrning av legitimerade sjuksköterskor, livsmedel varugrupper, tekniska konsulter, postförmedlingstjänster, mediaförmedling och tryckeritjänster.

Upphandlingsbolaget har också genomfört en förstärkt uppföljning avseende ramavtal för städtjänster. Som en del i den förstärkta uppföljningen har en enkät skickats ut till stadens beställare med frågor om leverantörernas uppfyllnad av de krav som ställs i ramavtalet. Avvikelserna har främst bestått av att två av de krav som finns i ramavtalet inte uppfylls; erforderlig kunskap i svenska språket och kravet på att bära ID-bricka.

Möjligheten att tillfälligt ta bort tillgängligheten till beställningar från en leverantör (s k tillfälligt avropsstopp) har tillämpats när det framkommit omständigheter som behöver utredas under avtalstiden. Under året har så skett bl a skett när leverantörer haft bristande ekonomi, när skatteprocess pågår, vid kvalitetsbrister i utförandet eller när tillstånd för verksamheten återkallats.

Hävning av avtal har skett sammanlagt 24 gånger under året. Sammantaget under året har två avtal hävts på egen begäran. Tolv har hävts på Upphandlingsbolagets initiativ. Det har då berott på konkurs, fel i tjänsten och fusion eller köp av företag som redan har samma avtal. I tio fall har hävning skett till följd av att leverantören har slutat med verksamheten.

Vidare har leverantörer som blivit föremål för stämning avseende överträdelser av konkurrensregler tillskrivits.

Ekologisk hållbarhet

Ekologiska livsmedel

Göteborgs stad har som mål att öka andelen miljömåltider. I definitionen av en miljömåltid ingår att den innehåller en övervägande del vegetabilier, är säsongsanpassad och innehåller en så stor del miljömärkta råvaror som möjligt. UHB bidrar till måluppfyllelsen genom att se till att det finns ekologiska livsmedel att tillgå på ramavtal. I budget 2015 ges uppdraget att andelen ekologisk mat ska vara 40 procent innan mandatperiodens slut. Andelen inköp av ekologisk mat totalt i staden under året ligger på 45 procent, vilket betyder att uppdraget fullgjorts.

I tabellen nedan presenteras utvecklingen av andel ekologiska livsmedel för ett urval livsmedelskategorier.

Andel ekologiska livsmedel per livsmedelskategori

	2014	2015	Differens i %-enheter
kött/chark	34	73	39
mjölk	89	91	2
fisk*	71	66	-5
Ägg	54	66	12
bönor/linser	63	79	16
Kaffe	86	92	6
Bananer**	92	98	6

*MSC och eller Krav. **drygt 25 % av bananerna har såväl ekologisk som etisk märkning.

Flera av produktområdena har en stadigt ökande ekologisk andel. Särskilt värt att uppmärksamma är ekologiskt kött som nu utgör nästan 73 procent jämfört med 34 procent 2014. Detta är en direkt följd av att det på stadens grossistavtal för livsmedel, från november 2014, endast finns ekologiskt kött och chark. Inför avtalsstart fanns oro för att tillgången på ekologiskt kött både i Sverige och inom EU inte skulle räcka för att tillgodose verksamheternas behov. Beslut togs därför i bolagets styrelse att under en övergångsperiod lägga in en konventionell produkt som ersättare för de produkter där risken för brist bedömdes störst. När försäljningsvolymen av en produkt är stabil ska ingen konventionell ersättningsprodukt finnas kvar i sortimentet. Mängden kött som köps in till staden har minskat med nästan 15 procent.

Kaffe, bananer och mjölk har en mycket hög andel ekologiska varor, vilket gör att ytterligare ökning är svårt att uppnå. En tänkbar orsak till att dessa kategorier inte är helt och hållet ekologiska är att det ibland kan vara brist på ekologiska produkter och beställarna därför nödgas göra tillfälliga inköp av konventionella produkter. En annan anledning kan vara att det inte alltid finns ekologiska alternativ för specifika mjölkprodukter, som t ex mjölk med lång hållbarhet eller laktosfri mjölk.

När det gäller fisk har andelen ekologiskt (MSC- och/eller Kravmärkt) minskat. En stor del av anledning är att kravet på Bisfenol A-fria förpackningar resulterat i att vissa MSC-märkta fiskprodukter fått utgå ur sortimentet till fördel för motsvarande produkter som inte är MSC-märkta men har Bisfenol A-fria förpackningar.

Inköp av ekologiska bönor och linser har ökat till 79 procent, jämfört med 63 procent 2014. Eftersom den minskade mängden kött som köps in troligen till viss del kommer att kompenseras med ett ökat inköp av bönor och linser är det intressant att följa utvecklingen av ekologisk andel av dessa livsmedel.

Generellt sett är ekologisk mat dyrare jämfört med konventionell mat. Trots detta fasas konventionella livsmedel ut till förmån för ekologiska livsmedel. Det är kontinuerligt och långsiktigt arbete där bland annat dialog med marknaden görs om behov, utbud och volym.

Analysen är att den kommunikationsinsats som gjordes hösten 2014 genom anordnandet av en minimässa med ett ekologiskt fokus gällande nya ramavtalet för livsmedelsgrossist har givit önskvärd effekt.

Social hållbarhet

Göteborgs Stad är en Fairtrade City och ska vara ett föredöme för rättvis handel. Under året har andelen fair-trade-märkta produkter utökad från cirka 300 till 879. Därutöver finns 257 produkter med annan etisk märkning. Ökningen beror främst på ett nytt sortiment med arbetskläder av fair-trade-märkt bomull, men även på nya produkter inom livsmedelsavtalen.

För att öka medvetenheten i stadens verksamheter om tillgången till etiskt märkta produkter i Winst och innebörden av att köpa dem, anordnade UHB tillsammans med konsument- och medborgarservice en mini-mässa där information gavs om rättvis handel. Ett 20-tal leverantörer visade upp sina produkter på mässan.

Upphandlingsbolaget deltog även i Fairtrade Citys monter och Göteborgs stads monter på MR-dagarna för att sprida kunskap till beställare och medborgare. I samband med fairtrade challenge spred Upphandlingsbolaget information om utbudet av etiskt märkta produkter via hemsida och nyhetsbrev.

För att ge fördjupad kunskap om upphandling och arbetet med att säkerställa goda arbetsvillkor i tillverkningen av de upphandlade varorna erbjuds genom Winst, har bolaget haft ett föredrag för Fairtrade citys styrgrupp.

Leverantören för **arbetskläder** (inre miljö) har tagit fram en ny kollektion arbetskläder (t-shirts och piké) där all bomull är ekologisk odlad och fairtrade-certifierad. All polyester är tillverkad av återvunnet material och hela produktionskedjan, från bomullsodling till färdigt plagg, är GOTS-certifierad. Alla plagg är dessutom Svanenmärkta. Förhoppningen är att intresset för att köpa hållbara arbetskläder ska öka då priserna nu har gått ner och antal färger utökats.

Pilotprojektet Social hänsyn i upphandling

I pilotprojektet - Social hänsyn i upphandling – har slutrapport med resultatredovisning, rekommendationer och organisationsförslag har upprättats och överlämnats till beställaren Stadsledningskontoret. Följeforskaren har också lämnat sin utvärderingsrapport. Under projektet har en gemensam metod arbetats fram och sammanlagt 133 arbetstillfällen för målgrupperna åstadkommit av deltagande förvaltningar och bolag genom att ställa krav på social hänsyn i upphandling. Sammanfattningsvis föreslås att metoden och gemensamt arbetssätt permanentas.

Bolaget hade ett eget seminarium under Almedalsveckan och redogjorde för projektets resultat.

Förändringar och utökningar av bolagets uppdrag måste följas av en anpassning av dimensioneringen. Samhällsutvecklingen med ökade krav på bl a miljö, social hänsyn m.m. kräver rätt dimensionering av rätt kompetenser för att svara upp mot ägarens intentioner och gällande lagstiftning.

Den viktigaste interna faktorn är att Upphandlingsbolaget har rätt kompetens, en effektiv ledning och organisation för att kunna leverera ett resultat med ökad kundnöjdhet. Bolaget måste fortsatt utveckla, förfina och integrera bolagets processer, rutiner och arbetsmetoder, framförallt vad gäller kategoristyrning, uppföljning och analys samt ledning och styrning. Detta är viktigt för att säkerställa att rätt strategier genomförs för att generera samhällsnytta och värde.

Den absolut viktigaste externa framtidsfrågan är att staden säkerställer en fortsatt uppdragsanpassad och central funktion för upphandling med en organisation av hög upphandlingskompetens och spetskompetens inom juridik, hållbarhet och andra relevanta områden. Vidare är det av stor betydelse för måluppfyllelse hur stadens övriga verksamheter organiserar, prioriterar och dimensionerar de operativa inköpsfrågorna. Vill staden påverka marknaden i hållbar riktning så kan effekt inte nås enbart genom Upphandlingsbolagets verksamhet utan det krävs också att verksamheterna ute följer besluten och handlar på avtalen även om det medför ökade kostnader eller andra förändringar för verksamheterna.

För att åstadkomma en samsyn i staden behöver en gemensam plattform för inköpsfrågor utarbetas. Beståndsdelarna i en sådan plattform kan vara den gemensamma policyn för upphandling och inköp, strategiforums arbete med att utveckla en gemensam inköpsprocess, stadengemensamma inköpsstrategier på övergripande nivå och per avtalskategori. Genom ökad delaktighet från stadens förvaltningar och bolag i att ta fram strategier kan en samsyn åstadkommas, som leder till ökad måluppfyllelse och nöjda kunder.

2.1.1 Viktiga framtidsfrågor

Förändringar och utökningar av bolagets uppdrag måste följas av en anpassning av dimensioneringen. Samhällsutvecklingen med ökade krav på bl a miljö, social hänsyn m.m. kräver rätt dimensionering av rätt kompetenser för att svara upp mot ägarens intentioner och gällande lagstiftning.

Den viktigaste interna faktorn är att Upphandlingsbolaget har rätt kompetens, en effektiv ledning och organisation för att kunna leverera ett resultat med ökad kundnöjdhet. Bolaget måste fortsatt utveckla, förfina och integrera bolagets processer, rutiner och arbetsmetoder, framförallt vad gäller kategoristyrning, uppföljning och analys samt ledning och styrning. Detta är viktigt för att säkerställa att rätt strategier genomförs för att generera samhällsnytta och värde.

Den absolut viktigaste externa framtidsfrågan är att staden säkerställer en fortsatt uppdragsanpassad och central funktion för upphandling med en organisation av hög upphandlingskompetens och spetskompetens inom juridik, hållbarhet och andra relevanta områden. Vidare är det av stor betydelse för måluppfyllelse hur stadens övriga verksamheter organiserar, prioriterar och dimensionerar de operativa inköpsfrågorna. Vill staden påverka marknaden i hållbar riktning så kan effekt inte nås enbart genom Upphandlingsbolagets verksamhet utan det krävs också att verksamheterna ute följer besluten och handlar på avtalen även om det medför ökade kostnader eller andra förändringar för verksamheterna.

För att åstadkomma en samsyn i staden behöver en gemensam plattform för inköpsfrågor utarbetas. Beståndsdelarna i en sådan plattform kan vara den gemensamma policyn för upphandling och inköp, strategiforums arbete med att utveckla en gemensam inköpsprocess, stadengemensamma inköpsstrategier på övergripande nivå och per avtalskategori. Genom ökad delaktighet från stadens förvaltningar och bolag i att ta fram strategier kan en samsyn åstadkommas, som leder till ökad måluppfyllelse och nöjda kunder

2.2 Analys av årets utfall

Resultaträkning

	Bokslut 2015	Budget 2015	Avvikelse	Bokslut 2014
Intäkter	63 897	55 150	8 747	52 129
Kostnader	-55 014	-62 498	7 484	-55 364
Rörelseresultat	8 883	-7 348	16 231	-3 235
Finansiella intäkter	10	40	-30	43
Finansiella kostnader	-8	-5	-3	-2
Resultat efter finansiella poster	8 885	-7 313	16 198	-3 194

Bolagets resultat är för helåret 16,2 mkr bättre än budget före finansiella intäkter och kostnader. Bolagets intäkter har för helåret ökat med 14,3 mkr jämfört med budget. Detta beror på ökade provisionsintäkter innevarande år med 9,1 mkr och från föregående verksamhetsår med 5,6 mkr, budgeterade intäkter för konsultuppdrag har minskat med 0,6 mkr samt att övriga intäkter ökat med 0,2 mkr. De ramavtalskategorier som står för den största ökningen av provisionsintäkter under innevarande år är hantverkstjänster, tekniska konsulter, data hårdvara samt IT-konsulter.

Bolagets kostnader har för helåret minskat med 1,9 mkr jämfört med budget. Detta beror på minskade personalkostnader på 2,7 mkr beroende på att medarbetare slutat sin anställning, föräldraledighet och ökad sjukfrånvaro samt ökade kostnader för material och tjänster med 0,8 mkr. Kostnaderna för projektet Social hänsyn i upphandling har tillkommit projektavslut i augusti 2015 varit 2,2 mkr.

Bolaget lämnar koncernbidrag till moderbolaget på 8,8 mkr

2.3 Investeringar

Investeringar i materiella och immateriella anläggningstillgångar

Nettoutgifter i mkr	Utfall 2015	Budget 2015	Utfall 2014	Budget/Plan 2016
Nyinvesteringar				
Reinvesteringar	190	300	151	300
SUMMA INVESTERINGAR	190	300	151	300

Investeringar i finansiella anläggningstillgångar

Aktier och andelar, mkr	Utfall 2015
Summa investeringar	

2.3.1 Projektredovisning

Benämning pågående projekt enl. inv. plan, i mkr	Budget per projekt	Ack utfall tom perioden	Aktuell prognos för hela projektet	Beräknas färdigt år, kvartal
Kommande projekt enl. inv. plan mkr	Plan 2016	Plan 2017	Plan 2018	Beräknas färdigt år

2.4 Utveckling inom personalområdet

2.4.1 Personalvolym och lönekostnad

	2015	2014	2013
Kostnader för konsultarvode	1 884	1 119	1 029
Lönekostnad (exkl arvoden och soc avg)	25 256	25 586	23 109
Årsarbetare - Arbetad tid (personalvolym)	71	71	61
Lönekostnad per årsarbetare	356	361	372

Under 2015 har fem nya medarbetare rekryterats; tre upphandlingsledare, en processkontroller och en kundrådgivare, samtliga kvinnor. Samma period har sex medarbetare slutat; en gruppchef upphandling har gått i pension, tre upphandlingsledare, en HR-specialist och en processcontroller har slutat på egen begäran.

Bolaget har under december och början av januari fått fyra uppsägningar från

medarbetare; VD, en upphandlingsledare, en upphandlare och en miljökonsulent.

Bolaget har under året haft ett flertal sjukskrivningar och föräldraledigheter. Detta har inneburit omprioriteringar och en ökad belastning på övrig personal. Dessutom har bolaget anställt vikarier och i perioder köpt in bemanningstjänster för att täcka upp vid sjukskrivningar.

Det har varit många sökande till samtliga tjänster som annonserats ut över året. De ansökande är till stor del kvinnor vilket gör det svårare att nå bolagets mål om en jämn könsfördelning. Årets rekryteringar och avgångar har medfört att dominansen av kvinnor bland personalen har blivit ännu större än innan.

2.4.2 Övrig utveckling inom personalområdet

Sjukskrivningarna ligger på 8,31 procent för helåret 2015. Upphandlingsbolaget har genomfört en utvärdering av orsakerna till den ökade ohälsan, vilken visar att de till stor del är arbetsrelaterade och av organisatorisk karaktär. Nästa steg är att genomföra åtgärder enligt utvärderingens rekommendationer. Den viktigaste åtgärden är långsiktig och handlar om att skapa en tydlighet i organisationen och de nya arbetsätt som har införts. Åtgärder med fokus på lite kortare tidshorisont är att se till att chefer får stöd i arbetet med insatser för att få tillbaka sjukskriven personal och att förhindra nya långtidssjukskrivningar.

Bolaget har upprättat en övergripande kompetensförsörjningsplan, men ser att denna behöver vidareutvecklas med anledning av den trendförändring som skett.

De främsta riskerna inom personalområdet är ohälsa, avgångar och rekryteringssvårigheter till följd av förestående verksamhetsövergång till förvaltning. Bolaget har påtalat dessa risker i samband med att svar på frågor lämnats till stadsledningskontorets arbetsgrupp. Risken i samband med verksamhetsövergång hanteras för närvarande genom kontinuerlig och tydlig information om läget till medarbetarna samt skapande av en facklig referensgrupp kopplad till arbetsgruppen.

Konsekvensen av ökade sjukskrivningar, föräldraledigheter, tjänstledigheter och ej tillsatta tjänster har varit att bemanningen på bolaget har varit ungefär tio befattningar färre än planerat. Detta har inte lett till några stora konsekvenser för kunderna, men blivit en stor belastning för medarbetarna. Bolaget har rekryterat en HR-ansvarig och en upphandlingsledare som börjat sin anställning i januari och ytterligare en upphandlingsledare börjar i februari. Det finns behov av rekrytering av två till tre upphandlingsledare under våren 2016. Rekrytering av två avtalscontroller, CSR-specialist och hållbarhetsamordnare pågår.

För att lyfta upphandlaryrket för att säkra kompetensförsörjning har bolaget föreläst för studenter på Handelshögskolan om offentlig upphandling och om utmaningarna i yrket. Bolaget samarbetar också med YRGO genom att delta i arbetet med att arrangera den tvååriga YH-utbildningen Offentlig upphandlare och har 2015 tagit emot fem praktikanter.

2.5 Uppföljning av särskilda beslut och uppdrag

2.5.1 Intern kontroll

De förtydliganden av regler och anvisningar för intern kontroll som infördes under 2014 har implementerats och tillämpats under 2015.

En riskanalys som ledningsgruppen genomförde under hösten 2014 ledde fram till att 16 risker som bedömdes som särskilt allvarliga togs med i förslag till intern kontrollplan

som styrelsen antog i november 2014. Ansvar för de olika kontrollerna fördelades mellan bolagets avdelningar och genomfördes under 2015. Kontrollerna dokumenterades i de framtagna mallarna för kontrollrapporter. Utifrån resultaten har riskreducerande åtgärder vidtagits. Kontrollrapporter samt ny riskanalys låg till grund för förslaget till ny intern kontrollplan för 2016 med nio risker, som antogs av styrelsen i november 2015. Sex av dessa risker kvarstod från föregående år eftersom risken inte bedömdes ha reducerats tillräckligt genom de åtgärder som vidtagits.

Några av de viktigaste resultaten från 2015 års interna kontroll är att den nya policyn för upphandling och inköp förväntas bidra till större tydlighet kring hur förvaltningar och bolag ska förhålla sig till användningen av ramavtal samt att flera åtgärder kommer att leda till en ökad kundnöjdhet. Som exempel kan nämnas att Upphandlingsbolaget kommer att kunna erbjuda ett utökat stöd till kunderna vid förnyad konkurrensutsättning, något som många upplever som svårt. Arbetet enligt den nya projektmodellen minskar risken att avtal inte blir klara i tid och flera åtgärder leder sammantaget till att det blir lättare för kunderna att hitta i Winst. Förtydligade arbetsätt inom uppföljning minskar risken för bristande avtalsefterlevnad.

En risk som bedöms ha reducerats helt är behovet av översyn av finansieringsmodell. Detta till följd av att bolagets intäkter har ökat i större omfattning än förväntat p g a ökat användande av ramavtalen. Finansieringsmodellen bedöms inte utgöra någon risk under de närmaste åren.

I arbetet med att ta fram intern kontrollplan för 2016 har styrelsen involverats i hög grad t ex när det gäller riskanalys.

2.5.2 Sponsring

Upphandlingsbolagets styrelse har beslutat följande lokala anvisningar för sponsring:

”Sponsring eller mottagande av sponsormedel får, i anledning av Upphandlingsbolagets roll på marknaden, inte förekomma.”

Enligt definition i policyn skulle dock bolagets årliga julgåva (5 000 kr) till stödorganisation (senast UNHCR) kunna inbegripas. Denna utgör undantag och motiveras genom att detta följer arbetet med att stödja mänskliga rättigheter och som dessutom ersätter utskick av julkort.

2.5.3 Ekonomisk uppföljning m a a flyktingsituationen

Upphandlingsbolaget har inte haft kostnader för flyktingmottagande.

2.5.4 Göteborgs Stads kommunikationsstrategi

1. Hur säkerställer ni ett arbetsätt kring kommunikation som är i enlighet med stadens kommunikationsprocess?

Under 2015 har Upphandlingsbolaget infört en ny projektmodell för hur bolaget ska arbeta med sin huvudprocess - avtalsprocessen. I modellen finns det ett eget kapitel om kommunikationen i våra projekt. Det utgår ifrån, och hänvisar till, stadens gemensamma kommunikationsprocess. Det finns även vägledande frågor som projektledaren kan använda sig av när hen planerar kommunikationen. I alla projekt ingår kommunikationskompetens då medarbetare från avdelning Kommunikation & Kund finns representerade. Det finns även upprättade rutiner för hur bolaget ska kommunicera kontinuerligt om de förändringar som sker på ramavtalen.

Bolaget har varit projektägare för "Pilotprojektet för social hänsyn i offentlig upphandling - en modell för Göteborgs Stad". Redan tidigt i starten av projektet

identifierades kommunikation som en strategi för måluppfyllnad. Förutom projektplanen togs det därför fram en kommunikationsplan. För att lyckas var det av stor vikt att det fanns resurser för kommunikationsarbetet, därför rekryterades en kommunikatör till projektet. Vid följeforskarens utvärdering av projektet framgår det att kommunikationsarbetet, med tidiga insatser för att skapa förståelse och acceptans, har varit en viktig framgångsfaktor.

2. Hur beaktar ni stadens kommunikationsstrategi i ert kommunikationsarbete?

Bolagets huvudsakliga målgrupp är de medarbetare i stadens förvaltningar och bolag som har ett ansvar för att göra inköp till sina verksamheter. Sett ur ett hela staden perspektiv kan man säga att bolagets kommunikationsarbete därmed utgörs till största delen av intern kommunikation.

Bolaget redovisar årligen sitt arbete i en hållbarhetsredovisning, som beskriver hur bolaget arbetar utifrån ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart perspektiv. Syftet är att visa hur bolaget bidrar till en hållbar stad - öppen för världen, vilket också är huvudbudskapet i redovisningen.

I pilotprojektet för Social hänsyn i offentlig upphandling, är Göteborgs Stad avsändare. Detta då det är ett projekt som flera av stadens verksamheter deltar i. Kommunikationen utgår från kommunikationsplattformen Leva och bo; "Social hänsyn i upphandling är en viktig del av Göteborgs Stads arbete för att skapa en öppen och jämlik stad där många vill leva och bo. Genom att skapa jobb för människor som står utanför arbetsmarknaden får fler möjligheten att bli självförsörjande och skapa sig en meningsfull vardag."

Den kommunikationsplattform i kommunikationsstrategin som ligger bolagets verksamhet närmast är Näringsliv. Bolaget anser att det budskapet är svårt att applicera i kommunikationsarbetet gentemot näringslivet. Detta har framförts på det uppföljningsmöte som skedde under hösten. När bolaget kommunicerar läggs först och främst vikt på dialog, öppenhet och likabehandling.

Offentlig upphandling handlar idag om mycket mer än att göra ekonomiskt fördelaktiga affärer. När en myndighet handlar varor och tjänster bör den agera som en medveten konsument med hänsyn till effekter på miljö och samhälle. Allt oftare används den offentliga affären som ett strategiskt verktyg för att uppnå samhällspolitiska mål. Därmed blir den också allt oftare föremål för diskussion i medier och livliga debatter förs även ute i de offentliga verksamheterna och i det privata näringslivet.

Bolaget märker tydligt att det råder skilda meningar om vad offentlig upphandling är och bör handla om, beroende på vilken position man befinner sig i. Därför producerar bolaget en pod-serie i sex avsnitt vars syfte är att skapa större förståelse och samsyn bland dem som berörs av offentlig upphandling. Podcasten är ett sätt att uppnå det övergripande målet för Göteborgs Stads kommunikation.

Under året har bolaget implementerat den nya grafiska profilen. Alla presentationer, utbildningsmaterial, trycksaker etc utgår från de gemensamma mallarna. Med enkla medel, utan att göra för stora kostsamma förändringar, har den grafiska profilen även implementerats på bolagets hemsida.

2.5.5 Övriga beslut och/eller uppdrag

Uppföljning av åtgärder enligt Miljöprogrammet redovisas till Miljöförvaltningen den 31 januari och till bolagets styrelse i särskild bilaga till årsrapporten.

Minska användning och spridning av produkter med tillsatser av mikroplast

Upphandlingsbolaget har fått i uppdrag från kommunfullmäktige att i samarbete med

miljö- och klimatnämnden säkerställa att stadens verksamheter snarast upphör med inköp, användning och spridning av produkter med tillsatser av mikroplast. Arbetet har påbörjats under året.

Processägare för social hänsyn i upphandling

Förutom arbetet med pilotprojektet för Social hänsyn i upphandlingar har Upphandlingsbolaget under 2015 fortsatt arbetet med att utveckla krav och villkor i upphandlingar gällande tillgänglighet, jämställdhet, kollektivavtalsliknande villkor, den sociala ekonomin och etiskt hållbart producerade produkter.

Göteborgs Stad är en Fairtrade City och ska vara ett föredöme för rättvis handel. Under året har andelen fairtrade-märkta produkter utökats från cirka 300 till 879. Därutöver finns 257 produkter med annan etisk märkning. Ökningen beror främst på ett nytt sortiment med arbetskläder av fairtrade-märkt bomull, men även på nya produkter inom livsmedelsavtalen.

För att öka medvetenheten i stadens verksamheter om tillgången till etiskt märkta produkter i Winst och innebörden av att köpa dem, anordnade UHB tillsammans med konsument- och medborgarservice en mini-mässa där information gavs om rättvis handel. Ett 20-tal leverantörer visade upp sina produkter på mässan.

Upphandlingsbolaget deltog även i Fairtrade Citys monter och Göteborgs stads monter på MR-dagarna för att sprida kunskap till beställare och medborgare. I samband med fairtrade challenge spred Upphandlingsbolaget information om utbudet av etiskt märkta produkter via hemsida och nyhetsbrev.

För att ge fördjupad kunskap om upphandling och arbetet med att säkerställa goda arbetsvillkor i tillverkningen av de upphandlade varorna vi erbjuder genom Winst, har upphandlingsbolaget haft ett föredrag för fairtrade citys styrgrupp.

Socialt hållbara upphandlingar

Andelen upphandlingar som genomförs med villkor för social hänsyn varierar mellan åren beroende på vilka upphandlingar som är aktuella under respektive år. Under 2015 ställdes krav eller villkor på social hänsyn i 61 procent av de upphandlingar där det var möjligt. Det innebär att social hänsyn har beaktats i 8 av 23 upphandlingar.

Tidigare år har UHB redovisat antal upphandlingar med social hänsyn i förhållande till alla tjänstepphandlingar som genomförts, oavsett om det var möjligt att ta med social hänsyn i dem eller inte. Siffrorna ska därför inte jämföras med tidigare år. Årets sätt att redovisa på är en anpassning till hur andra verksamheter i stadens redovisar denna uppgift. De upphandlingar som inte tas med i beräkningen är exempelvis tjänster som är helt digitaliserade, tjänster som inte utförs i Göteborg med omgivning eller tjänster vars genomförande bygger på att verksamheterna gör korta avrop som inte når upp till de kriterier som finns för när social hänsyn kan bli aktuellt.

Den flexibilitet som kan krävas i ett ramavtal för att tillgodose verksamheternas skiftande behov vid respektive tillfälle ger ett ramavtal med många på förhand oklara förutsättningar för genomförandet av tjänsten, vilket medför att krav på social hänsyn kan bli oproportionerligt.

Samverkan med den sociala ekonomin

Upphandlingsbolaget har utifrån den i KS beslutade Kommunala handlingsplanen för implementering av överenskommelsen om samverkan mellan Göteborgs Stad och sektorn social ekonomi, samverkat med Social resursförvaltning som driver arbete med handlingsplanen. Syftet har varit att nå ut till och informera den sociala ekonomin i Göteborg om upphandling, möjligheterna som finns att delta i upphandlingar och besvara frågor kring detsamma. Det finns en okunskap på båda sidor om den andra

partens förutsättningar och hur vi kan mötas. Stadens egna medarbetare har också bjudits in till information. Samarbetet med Social resursförvaltning kommer att fortsätta under 2016.

Kollektivavtalsliknande villkor

I ramavtalsupphandling av flytt, transport och magasineringstjänster har bolaget ställt krav på att leverantörer ska tillämpa villkor i nivå med kollektivavtal. Detta avtal har resulterat i en kostnadsökning med tio procent. Uppföljning kommer att ske under avtalsperioden med hjälp av konsulter.

Upphandlingsbolaget har fortsatt att utveckla kollektivavtalsliknande villkor och modeller för uppföljning i upphandlingar och ligger i framkant nationellt inom detta område. Hittills är det i upphandlingar av transporter och olika tvättjänster som villkoren använts. I samband med att dessa villkor tas fram förs dialog med berörda fackförbund. Upphandlingsbolaget har genom Strategiforum startat ett nätverk i staden för att samla förvaltningar och bolag kring arbetet med kollektivavtalsliknande villkor. Inom ramen för nätverket pågår nu en kartläggning av det arbete som sker och hur staden kan arbeta gemensamt med frågan framöver. Den enskilt viktigaste frågan inför det framtida arbetet med dessa villkor är skapa modeller och resurser för en trovärdig uppföljning av dessa villkor, vilket saknas i staden idag.

2015 deltog Upphandlingsbolaget i Konkurrensverkets referensgrupp för framtagande av en vägledning till upphandlande myndigheter i deras arbete med kollektivavtalsliknande villkor i upphandlingar.

Bolaget deltog också i ett seminarium i Almedalen beträffande kollektivavtalsvillkor i upphandlingar.

Uppförandekontroller

Göteborgs Stad deltar i SKL Kommentus inköpscentralers (SKIs) nätverk för uppförandekontroller och Upphandlingsbolaget sitter med i nätverkets expertråd. Inom ramen för nätverket har oberoende revisioner genomförts eller påbörjats hos fem leverantörer som staden har avtal med. Revisionerna innebär att leverantörens rutiner och arbete med att säkerställa goda arbetsvillkor i tillverkningen av de produkter de säljer granskas. Detta sker på plats i produktion eller på leverantörens huvudkontor. Granskningen sker utifrån ILOs kärnkonventioner, FN:s barnkonvention och nationell lagstiftning. Fem revisioner ligger i linje med tidigare års antal och målsättning för nästa år är att på ett bättre sätt omsätta resultatet av revisionerna i kontakten med leverantörerna samt göra fler egna uppföljningar på våra ramavtalsleverantörer. För att staden ska bidra till en god utveckling av arbetsmiljön i tillverkningsindustrin globalt, krävs inte i första hand flera ramavtal med krav och villkor i. Det som krävs är resurser och möjligheter att följa upp villkor i utsatta branscher och föra dialog med leverantörerna om förbättringar.

Pilotprojektet Social hänsyn i upphandling

Pilotprojektet för social hänsyn i offentlig upphandling avslutades under året och modellförslaget redovisades till kommunstyrelsen i september. Den framtagna modellen för social hänsyn kommer att ingå i den nya inköps- upphandlingspolicyn för Göteborgs Stad och kommer därmed att omfatta alla bolag och förvaltningar om inte särskilt undantag beviljas.

Efter det att projektet avslutades så har en interimistisk organisation upprätthållit arbetet och rekrytering har påbörjats av en CSR-specialist för fortsatt stöd till upphandlande enheter och leverantörer. För att kunna implementera modellen i staden och öka effekten behövs ett gemensamt verktyg för en säkrare och effektivare hantering av krav

och särskilda kontraktsvillkor.

Under året har genom krav i upphandlingarna från de inom pilotprojektet ingående sju förvaltningarna och bolagen 114 personer ur målgrupperna fått anställning. Under hela projektiden har 133 personer fått anställning. Upphandlingsbolaget har genom ramavtalsupphandlingar möjliggjort för beställare att ställa krav på sociala hänsyn i samband med avrop. Därmed underlättas för beställarna att nå målet.

Upphandlingsbolaget har i upphandlingen av stadens posttjänster medverkat till att fyra personer fått anställning.

Genom vuxenutbildningssatsningen i samverkan med Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen har 22 personer via stadens upphandlingar fått möjlighet till arbetsplatsförlagd praktik. I fem upphandlingar har inget resultat uppnåtts där krav om anställning har ställts och i fyra upphandlingar har kravet på anställning uppfyllts på annat sätt.

2.6 Kommunala ändamålet och befogenheterna

Uttalande som underlag för kommunstyrelsens årliga beslut enligt 6 kap. 1 och 1 a §§ KL

Upphandlingsbolagets styrelse lämnar nedanstående uttalande som beslutsunderlag.

Förenlighet med det fastställda kommunala ändamålet

Det kommunala ändamålet för Upphandlingsbolaget, vilket framgår av 3 § bolagsordningen och ägardirektivet, är att bedriva samordnad upphandlingsverksamhet så att stadens verksamheter erhåller varor och tjänster med rätt kvalitet till rätt pris samt att främja en god konkurrens. Göteborgs Stads verksamheter ska kunna erhålla varor och tjänster med högt ställda sociala, etiska och miljökrav till lägre kostnad genom samordnad upphandling. Bolagets uppdrag innebär även en stödjande och konsultativ roll i förhållande till stadens förvaltningar och bolag samt att säkerställa strategiska målsättningar vid inköpen och bedriva en uppföljningsverksamhet.

Upphandlingsbolaget är en inköpscentral och kärnverksamheten – upphandling – är lagreglerad genom lagen om offentlig upphandling (LOU). En kommun har frihet att avgöra hur dess upphandlingsverksamhet ska organiseras. Att bedriva centraliserad inköpscentral genom en inköpscentral som tecknar ramavtal för verksamheten skapar samordningsfördelar genom samlad expertkompetens, minskade transaktionskostnader och ger en större möjlighet till marknadspåverkande kravställning. Utöver ändamålet i bolagsordningen och ägardirektivet berörs bolagets verksamhet av stadens budget och politiska beslut. Verksamhetsmålen utifrån styrdokumentet fastställs i affärsplanen som sedan styr bolagets verksamhet genom mål och övergripande strategier.

Verksamheten har under 2015 följt det fastställda kommunala ändamålet för bolaget.

Uppdragets genomförande i förhållande till de kommunala befogenheterna

Upphandlingsbolaget bedriver upphandlingsverksamheten i enlighet med gällande upphandlingslagstiftning. Samordnad upphandling genom en inköpscentral är reglerat i LOU (2 kap. 9 § och 4 kap. 22 § LOU). I lagen (2009:47) om vissa kommunal befogenheter (befogenhetslagen) finns vissa bestämmelser som tar sikte på just upphandling via inköpscentral.

Det är endast upphandlande myndigheter som kan agera som inköpscentral, varför motsvarande verksamhet inte kan tillhandahållas av den öppna marknaden. Som inköpscentral tecknar Upphandlingsbolaget ramavtal i eget namn, vilka är avsedda för

andra upphandlande myndigheter. Enligt ägardirektivet ska Upphandlingsbolaget även ha en konsultativ roll i förhållande till stadens förvaltningar och bolag. I de fall konsultupphandlingar genomförs för enskild förvaltning eller bolag inom staden sker det genom sk internköp (2 kap. 10 a § LOU) och till en prissättning enligt självkostnadsprincipen. Enligt nytt upphandlingsdirektiv, som börjar gälla i april 2016, kommer även konsultupphandlingar för enskild verksamhet samt olika former av inköpsstödande verksamheter att vara inkluderade i en inköpscentrals tjänsteutbud.

De upphandlingsrättsliga principerna i LOU syftar bl.a. till att alla anbudsgivare ska behandlas lika och utan ovidkommande hänsyn. Samtliga beslut i en upphandling kan bli föremål för domstolsprövning och under 2015 har inget lagakraftvunnet beslut med Upphandlingsbolaget som part inneburit ingripande enligt LOU. Genom att verksamheten bedrivs och kvalitetssäkras i enlighet med upphandlingslagstiftningen bedrivs verksamheten även i enlighet med de kommunalrättsliga principerna.

De stödåtgärder som innefattas i bolagets verksamhet är antingen av inköpsstödande karaktär och riktar sig då till verksamheterna i staden eller, när de riktar sig till leverantörer, av generell karaktär enbart i syfte att föra dialog och underlätta anbudslämnande och skapa ett gott näringslivsklimat. Åtgärderna är därmed inte i strid med några kompetensbegränsande principer i KL.

Självkostnadsprincipen m.m.

Upphandlingsbolagets verksamhet finansieras, i enlighet med ägardirektivet, till klart övervägande del genom en omsättningsbaserad provisionsintäkt från ramavtalsleverantörerna. Intäkten är alltså inte en sådan avgift eller ersättning som kommer från användarna av bolagets tjänster utan från ramavtalsleverantörerna. Inom självkostnadsprincipen ligger dock även att någon vinst inte ska uppstå i verksamheten, vilket kopplas till 2 kap. 7 § KL. Under 2015 redovisas ett överskott och ett resultat som är klart bättre än budget. Anledningen till överskottet är ökade provisionsintäkter, vilka är osäkra att kalkylera, och lägre personalkostnader än budgeterat. Bestämmelserna i KL innebär att syftet med verksamheten inte får vara att generera vinst men utgör inte något generellt förbud mot att överskott kan uppstå i verksamheten, så länge detta överskott är tillfälligt och jämnas ut över tid. Bolaget har under 2013 och 2014 haft ett negativt resultat medan 2015 resulterat i ett överskott. Utjämning sker genom mottaget respektive lämnat koncernbidrag. Årets tillfälliga överskott är därmed förenligt med 2 kap. 7 § KL och självkostnadsprincipen.

Lokaliseringsprincipen

Upphandlingsbolagets verksamhet utförs primärt och i huvudsak för Göteborgs stad. Som inköpscentral kan Upphandlingsbolaget även genomföra upphandlingar för andra upphandlande myndigheter/enheter, eller inkludera dessa som avropsberättigade i de ramavtal som bolaget tecknar i eget namn. I ägardirektivet har upphandlingssamverkan till inköpscentralen begränsats till Göteborgsregionen. Samverkansavtal, som reglerar anslutningen till inköpscentralen, tecknas med kranskommuner och övriga kunder som inte omfattas av Göteborgs stads Inköps- och upphandlingspolicy. Verksamheten bedrivs inom de ramar som anges i ägardirektivet och lokaliseringsprincipen.

Sammanfattningsvis har den verksamhet som bolaget har bedrivit under 2015 varit förenlig med det fastställda kommunala ändamålet och utförts inom ramen för de kommunala befogenheterna.

3 Uppföljning av kommunfullmäktiges budget

3.1 Sammanfattande resultat av uppföljningen av kommunfullmäktiges prioriterade mål

Bedömning av förväntad måluppfyllelse

Grön = God

Utveckling åt rätt håll/Stark trend/om mätetal finns - *tydlig ökning*

Gul = Viss

Utveckling åt rätt håll/Svag trend/om mätetal finns - *ökning*

Röd = Ingen

Utveckling åt fel håll/Ingen alltså svag trend/om mätetal finns - *ingen ökning alltså minskning.*

Blå = Svårbedömt

Mål	Bedömning av måluppfyllelse	Eventuell kommentar
Göteborgarnas möjligheter till delaktighet och inflytande ska öka	■ Svårbedömd	Ej relevant
Öka förutsättningarna till goda livschanser och därmed utjämna dagens skillnader	■ Svårbedömd	Genomarbete med social hänsyn i upphandling bidrar UHB till måluppfyllelse
Antalet hushåll i långvarigt beroende av försörjningsstöd ska minska	■ Svårbedömd	Genomarbete med social hänsyn i upphandling bidrar UHB till måluppfyllelse
Segregationen ska brytas och samhörigheten i staden stärkas		
Skillnader mellan mäns och kvinnors livsvillkor ska minska		
Stadens verksamheter ska vara jämställda	■ Viss	UHB bidrar till ett jämställt Göteborg genom att sätta upp villkor i aktuella upphandlingar och har därigenom en indirekt inverkan på verksamheternas måluppfyllelse. Ex vid upphandling av kommunikationstjänster, rekryteringsstjänster och konsulter för chefs- och medarbetarutveckling har jämställdhet ingått bland kriterier för tilldelning. Även könsuppdelad statistik har lyfts.
Göteborgarnas hälsa ska förbättras och skillnaderna mellan olika socioekonomiska grupper ska minska		
Barns fysiska miljö ska bli bättre	■ Viss	UHB arbetar aktivt med att ställa striktare kemikaliekraav, speciellt inom de avtalsområden som riktar sig till förskola eller barns vardag.
Skolan ska i ökad omfattning kompensera för eleverns olika förutsättningar på såväl elevnivå som mellan olika skolor		Ej relevant

Mål	Bedömning av måluppfyllelse	Eventuell kommentar
Skolan ska öka barns och elevers möjligheter att inhämta och utveckla kunskaper, förmågor och värden		Ej relevant
Unga göteborgares möjligheter till en rik och meningsfull fritid ska öka		Ej relevant
Äldres inflytande ska öka	■ Svårbedömd	Indirekt påverkan genom ramavtal på ett varierat utbud av tjänster som stöd till äldre.
Göteborg ska minska sin klimatpåverkan för att bli en hållbar stad med globalt och lokalt rättvisa utsläpp	■ Svårbedömd	Vidupphandling av energikrävande produkter ställs krav på energieffektivitet, men om detta leder till en minskad klimatpåverkan styrs helt av vilka produkter som verksamheterna väljer att köpa.
2 020 ska utsläppen av koldioxid i Göteborg ha minskat med minst 40 procent jämfört med 1990. 2035 ska de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser vara maximalt 3,5 ton koldioxidekvivalenter per invånare	■ Svårbedömd	Kravställs på energieffektiva produkter. De konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser är beroende av att rätt produkter köps in i staden samt av hur stor stadens konsumtion är.
Använda bostadsbyggandet till att ställa om Göteborg till en socialt och ekologiskt hållbar föregångsstad	■ Svårbedömd	Indirekt påverkan genom miljökrav och sociala krav i ramavtal inom bygg och fastighet
Bostadsbristen ska byggas bort och bostadsbehoven tillgodoseas bättre		Ej relevant
Allmännyttan ska behålla sin andel av produktionen av hyresrätter		Ej relevant
Resurshushållningen ska öka	■ God	UHB sorterar ut sitt avfall och har ett miljöledningssystem enligt ISO 14001 som hanterar resurshushållning och avfallshandling.
Trafiksystemets negativa påverkan på miljön, klimatet och hälsan ska minska	■ Viss	UHB ställer miljökrav på transporter inom de avtalsområden där det är relevant och kraven ökar med tiden så att fordonen blir mer effektiva. En ökad transportmängd kan dock riskera att ta bort de positiva effekterna av ställda krav.
Den biologiska mångfalden ska främjas	■ Viss	UHB strävar efter att ha så stor andel MSC- resp ASC-märkt fisk som möjligt på avtalen och inga rödlistade arter finns på avtalen.
Göteborgs företagsklimat ska förbättras och ett hållbart näringsliv ska främjas	■ God	SME-leverantörernas andel av inköpsvolymen på ramavtal uppgår till 69 procent vilket är en markantökning jämfört med föregående år då den var 56 procent UHB för kontinuerligt dialogmed näringslivet i olika fora.
Sysselsättningen för grupper långt ifrån arbetsmarknaden ska öka	■ Viss	UHB har tillämpat social hänsyn vid rekrytering till en tjänst inom

Mål	Bedömning av måluppfyllelse	Eventuell kommentar
		bolaget och ytterligare 4 som fått anställning hos leverantör.
Tillgängligheten till kultur ska öka		Ej relevant
Osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor ska upphöra	■ God	UHB har inga osakliga löneskillnader mellan anställda män och kvinnor
Upphandling av tjänster med sociala hänsyn ska öka	■ Viss	Andelen tjänsteupphandlingar med social hänsyn är 61% 2015. Andelen upphandlingar med social hänsyn varierar beroende på vilka upphandlingar som är aktuella under respektive år.

3.2 Sammanfattande uppföljning av kommunfullmäktiges uppdrag

Uppdrag	Har uppdraget utförts? Ja/Nej	Om uppdraget inte har utförts; kort kommentar om orsaken till det och ev till vilken del uppdraget har genomförts
Alla nämnder och bolag ska ta fram likabehandlingsplaner i förhållande till alla diskrimineringsgrunder. Arbetet ska gälla ur såväl personal- som invånarperspektiv.	Nej	Planen för jämställdhet och mångfald har ett arbetsgivarperspektiv. Invånarperspektivet har inte tagits med i planen, utan redovisas i affärsplanen.
Alla verksamheter ska ha könsuppdelad statistik och göra en kartläggning av resursfördelning utifrån kön.	Ja	
Av den arbetade tiden i Göteborgs Stad ska max fem procent utföras av timavlönad personal	Ja	
Andelen födda utanför Norden samt andelen kvinnor ska öka på chefsnivå		
- avseende födda utanför Norden på chefsnivå	Nej	Oförändrat
- avseende kvinnor på chefsnivå	Ja	
Förvaltningar och bolag ska erbjuda alla tillsvidareanställda heltidstjänster liksom möjligheten till deltid	Ja	
Under 2015 ska minst 50 procent av stadens tjänsteupphandlingar göras med sociala hänsyn	Ja	

3.3 Kompletterande uppföljning av vissa av kommunfullmäktiges uppdrag

3.3.1 Andelen ekologisk mat ska vara 40 procent innan mandatperiodens slut

Andelen inköp av ekologisk mat totalt i staden under året ligger på 45 procent, vilket betyder att uppdraget är uppnått.

4 Nyckeltalsredovisning

	Utfall 2015	Budget/målvärde 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
De vi är till för					
Antal utbildade personer i staden	460	>500	850	275	
Utbildningar, antal	20	>15	31	10	7
Antal sålda konsulttimmar	1 506	2 100	1 790	1 492	
Antal konsultuppdrag	32	30	34	42	
Antal infoaktiviteter	96	>20	45	46	
Ramavtalsupphandlingar/år	74 / 76	110/39	123	250	169
Antal avtalslösa områden	13	0	7	9	
Verksamhet/ Processer					
Andel sociala hänsyn i tjänsteupphandlingar (%)	61 %	50 %	30 %		
Andel miljömärkta produkter i Winst på anbudssortiment	1,4 %	25 %	0,8 %	0,6 %	
Etiska krav i antal upphandlingar	84 %	60 %	18	20	
Domstolsbeslut framgång/antal	25/26	100 %	87 %	32/39	
Pågående processer	4	0	2	9	
Leveranssäkerhet	67	100 %	77 %	53 %	
Medarbetare/ Personal					
Kompetenstimmar i (%) av arbetad tid	2,14	>1,75 %	0,73	2,19	
Sjukfrånvaro (%)	8,31	<2 %	4,67	3,49	1,58
Medarbetarenkät		HME>70	72	-	53
Ekonomi/ägare					
Rörelseresultat	8 883		-3 235	-4 451	2 870
Resultat efter finansiella poster	8 885		-3 194	-4 384	3 081
Soliditet	45 %	>30%	59 %	65 %	60 %
Eget kapital	17 441		17 384	17 387	17 410

5 Nyckeltalsredovisning

	Utfall 2015	Budget/målvärde 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Rörelseresultat	8 883		-3 235	-4 451	2 870
Resultat efter finansiella poster	8 885		-3 194	-4 384	3 081
Soliditet	45 %	>30%	59 %	65 %	60 %
Eget kapital	17 441		17 384	17 387	17 410